

החברותא

החברותא בשאנן פנימי לחברים גליון מס 491 בס"ד ערש"ק פר' נח (ב דרית השוק) ל' תשרי תשע"ה

פנינים יקרים

אלה תולדות נח (י', ט') פרש"י ללמדך שעיקר תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים. אמרה תורה ושננתם לבניך (דברים ג' ז') פרש"י שם אלו תלמידים. הדיוק בזה כי גם בבנים ממש אין חשיבות אצל הצדיקים כי אם המצוות והמעש"ם. ולכן גם הבנים של זולתם כל שמביאם לידי מצוות ומעש"ם נקראים על שמו כי עיקר תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים. (באר שמואל מאונסדארף)

אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדורותיו את האלקים התהלך נח (י', ט') יש להבין הרי הכתוב מעיד על נח שהוא איש צדיק א"כ מה מלמדנו התוספת את האלקים התהלך נח. הנראה לבאר על פי המובא במשנה (בברכות ט, ה') חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברכים על הטובה. המתחזק בעבודת קונו למרות הסבל זוהי הוכחה שהוא כגדר צדיק תמים. וזה שמסיים את "האלקים" היינו אפילו בעת מתיחת הדין בכל זאת התהלך נח שהיה הולך ומתחזק בצדקו ועבד את השי"ת בשמחה. (אמרי אלימלך לאבד"ק רחוב)

כי לימים עוד שבעה (י', ד') רש"י: מהו עוד ע"ש. זמן אחר זמן זה נוסף על מאה ועשרים שנה, אלו ימי אבל של מתושלח, הרי שנתנו לבני אדם מאה ועשרים שנה ועוד שבעה ימים לשוב (עין תנחומא נח, ה') ואכן אם היו מבטלים עצמם לנח הצדיק היה יכול לתקנם. ובכל דור כן הוא כאשר מבטל אדם את עצמו לצדיק הדור מתקן אותו. (אמרי אמת)

ומחיתי את כל היקום (י', ד') בפרשת קרח ועדתו (דברים יא, ו') כתוב ואת כל היקום אשר ברגליהם בקרב כל ישראל. אפ"ל שבוה מתרץ שאלה מדוע התורה הוסיפה היקום אשר ברגליהם. דהנה במבול למרות ההוראה ומחיתי את כל היקום בכ"ז נשארו נח והנולדים אליו בתיבה. לעומת עדת קרח שנבלעו כולם ולא נשאר שריד. התירוץ שההשחתה של עדת קרח השפיע על ההרגלים בקרב כל ישראל יותר ממה שהשפיע חטא דור המבול כי עדת קרח יצאו נגד ה' ונגד משיחם...

ויבא נח וכו' מפני מי המבול (י', י') רש"י: אף נח מקטני אמונה היה מאמין ואינו מאמין שיבוא המבול ולא נכנס לתיבה עד שדחקוהו המים. הנה בכוחה של אמונה לתת כח לקיים את הדבר שמאמינים בו. ולכן דייקא מפני שנה האמין בה' ירא להאמין בתוקף אמונת אומן שיהיה המבול כדי שלא יגרום ע"י אמונתו שהמבול יבוא. וזה ההתלבטות מאמין ואינו מאמין עד שדחקוהו המים והמבול נעשה לעובדה. (אחוב ישראל מאפמא) **מכל אשר בחרבה מתו** (י', כ"ב) רש"י: ולא דגים שבים (מקורו סנהדרין קה ע"א ועוד) יען שלא השחיתו הדגים את דרכם בדור המבול וכו' הדגים להשפיע לחן מיוחד ועולים על שלחן מלכים. (חידושי הרי"ם)

ויזכור אלקים את נח ואת כל החיה (ח', א') פרש"י ע"י תפלת הצדיקים נהפכה מדת הדין למדת הרחמים. פירוש שהצדיקים בתפלתם מגיע אליהם מדת הרחמים אף משורת הדין בכח שהם מתנהגים בחסידות נגד אלקים ואדם. ומגיע להם על פי הדין להתנהג עמם ברחמים, כדרשת חז"ל (מגילה יב) במדה שאדם מודד מודדין לו.

ויכלא הגשם מן השמים (ח', ב') בעל המורים מביא במסורה את הפסוק ממלאכת המשכן ויכלא העם מהביא. רמז לפי אמרם חז"ל (תענית ח) אין הגשמים נעצרים אלא בשביל פוסקי צדקה ב רבים ואין נותנים. וזהו רמז ויכלא הגשם מן השמים מפני שויכלא העם מהביא. (מלא העומר)

כי יצר לב האדם רע מנעוריו (ח', כ"א) חכמי אומות העולם מתימרים לומר שניתן לשנות את הטבע אך האמת הוא שיצר לב האדם רע מנעוריו וכשבאה איזו תאוה גם בני אדם שהגיעו למדרגות רמות שוכחים הכל, כך שרק חסדי השי"ת ורחמיו המה ההגנה היחידה לבל יכשל... וזה פשוט. (אמרי אמת)

הבה נבנה לנו עיר וגו' (י"א, ד') בשם המגיד מקוויני ע"ה נכתבו בתורה פרשת קין, דור המבול ודור הפלגה כי כל אדם יש בו מאלה הדורות וצריך לתקן עצמו והם: בוזת קנאה תאוה וכבוד. קין קנאה, דור המבול תאוה, דור הפלגה כבוד. (שפת אמת)

שיחת אור ר' אשר זצ"ל אצל יו"ט ראשון של פסח תשל"ב הובא לפרסום ע"י א.א.

ומחוברים אל הצדיקים, ולמצב בו הם נמצאים, כל אחד לפי ערכו. הם לא יכולים להכריח אף אחד שיהיה נמשך אחריהם באותו המובן ובאותו המצב שהם נמצאים, מפני שיש בחירה, רק אנו צריכים להתאחד עמם ולחיות באותה מציאות שהם נמצאים. ולמרות שהם בדרגה גבוהה מאד שאין כל אדם יכול להשיגה, עלינו להתאמץ להגיע לבחינה שלהם, כי אם לא עולים על המדרגה הראשונה אי אפשר להגיע לאחרונה. אולם כמו שאי אפשר לעלות לקומה השלישית בקפיצה אחת, כמו כן אי אפשר להשיג את הישג מציאות הצדיק הנעלם שהוא כבר במדרגה של הקומה השלישית. הדרך היחידה להשיג אותם ולהבינו ולהיות מקושר איתו היא ע"י הכנעה רק אם עשיתי פסיעה להתחיל במדרגה הראשונה ולהתרגל לבטל את עצמי יכול להיות לי נגיעה בו. והמדרגה הראשונה היא: שאני מכיר את ערכי ואת מציאותי, ואת כל הנפילות שלי, ומשום כך אין לי כל בושה לגלות את עצמי.

אמנם צריך להבין, איך בן אדם יכול לגלות את החטאים שלו אל הזולת. אי אפשר לגלות, אסור לעשות את זה. מכיון שאם יגלה את חסרונותיו אל הזולת הלה ילך ויפרסם הכל על מנת להכפיש את האדם הזה שמספר לפניו את כל מהותו ואת כל נפילותיו. ואם כן אסור לספר, כפי שדוד המלך אמר: "אשרי נשוא פשע כסוי חטאה". מתי האדם יכול לספר, כאשר הוא פוגש את הצדיק הזה שכבר זכה לעלות על המדרגות

כאשר אדם חי את מציאותו האמיתית, כל עצמותיו תאמרנה רעדה, ולכל המידות הרעות אין מקום לחדור לפנימיות הנפש שלו. לפעולת הקנאה אין פתח מהיכן לחדור אליו. אכן, כל אחד נמצא בגלות, ועשרות שנים צריך לעבוד בכדי להגיע לכך, שנים רבות צריך האדם להרגיל את עצמו לבטל את מציאותו.

הרי אנו כולנו שרויים בגלות, השממה שאנו רואים כאן מסביב (בהרי ירושלים) זה אפס ואין כלפי השממה שיש בצרות של עם ישראל, הפרט והכלל. אמנם אריכות הגלות הזו תלויה בנו. כי כמו שכל תינוק חי עם אמא שלו ומרגיש שזוהי אמא שלו, כך כל אדם נברא עם הרגשה של דביקות, שהוא מרגיש את מציאות הבורא עולם כמו תינוק שמרגיש את אמו. רק הפגמים של האדם הם המסך המבדיל בינו ובין מציאות הבריאה שבורא העולם ברא. ובשביל זה האדם צריך לעבוד כל ימיו, עד שיבטל את מציאותו כליל, ויהיה באותה בחינה של המציאות הנעלם. אז יהיה דבוק בשרשו, וכל העולמות הם עולמו, מכיון שהוא הפך את מציאותו למציאות התכלית של הבריאה שה' ברא את עולמו. אך גם אחר שהגיע לדרגה זו עדיין לא הגיע אל הסוף. מפני שאנחנו מפוזרים ונידחים, וצריך לקבץ את כל הנידחים. הקיבוץ גלויות צריך להיות ע"י הצדיקים הללו שעבדו על עצמם, שהם יכולים לעמוד נגד הקטרוג, ולהבקיע את העננים השחורים המאפילים עלינו. בשביל זה אנו צריכים להיות מקושרים

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מעמ' קודם

491
ג

של הקומה השלישית.

בסולם המדרגות יש קומות אין סוף, אבל הדרגה השלישית ענינה שהוא הגיע לבחינת "תם", המדרגה השלישית היא מדרגת "יעקב איש תם" שהוא היה השלישי. ובבחינת "תם" יש את כל הבחינות של השלימות. שמה כבר יכול האדם להשיג את שלימות הוי', והוא יכול לבוא לבחינת ההשתלבות, לאחד את מציאות י-ה ב-ה בדרגתו ובחינתו, לפי מציאות עבודתו. והוא יכול להלחם עם עמלק. שזהו ענין יחוד י-ה ב-ה.

עלינו להבין תחילה מהו פירוד י-ה ו-ה, ומהו היחוד שלו. והענין הוא, שהאדם נברא בבחינת מציאות רע, ועליו להלחם עם עצמו ע"מ להכיר את יסודו ולהפכו לטוב. הוא לא נברא מציאות רע, כי אם הוא נולד מציאות רע אז מה רוצים ממנו. האדם נברא בבחינת מציאות רע והוא יכול להתגבר על הרע. אם היה נולד במציאות רע לא היה שייך לשנות מאומה, וכי אפשר לשנות ברזל? אפשר לשנות אבן? ניתן לעבד אותם ולעשות מהם כל מיני דברים, אבל תמיד היסוד ישאר ברזל, כי מהותו וטבעו הוא ברזל. אבל האדם, שנברא בבחינת מציאות רע ולא במציאות רע יכול לשנות את כל טבעו, כי האדם יכול לבוא לתכלית השלימות, כמו שנאמר: "צדיקים דומים לבוראם". וכמו שהי יכול לשנות, והוא מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, כך האדם. ומהיכן יש לאדם את הכוחות הללו? מפני שבורא העולם - שאנו לא מסוגלים להבין את מהותו

ומציאותו רק להאמין - ברא את האדם באותה בחינה, כדוגמא של מעלה, מפני שהוא חפץ בעבודתו בבחינת עשיה. אנו אומרים "כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלוקים לעשות". ולכאורה, מה שייך אצלו "לעשות", מה הוא עושה, הרי כל דבר הוא כבר במציאות, ומה שייך אצלו "עשיה"? רק מכיון שהקב"ה צמצם את עצמו וברא את העולם, וכל הבריאה קשורה ומאוחדת בו, ותכלית הבריאה שאנו ע"י מעשינו נהפוך את עצמינו למציאותו, ונהיה מאוחדים ודבוקים בו. ולשם כך נעשתה הבריאה כולה בחינת עשיה, "אשר ברא אלוקים לעשות", אבל אצלו לא שייך עשיה כלל.

ולכן מצינו שבבריאת העולם נאמר "ברוך שאמר והיה העולם". ולמה היה צריך אמירה, וכי ללא אמירה זה לא מציאות. רק בכדי לשבר את האוון, ובכדי שאנו נבין את המדרגה שלנו. את כל המדרגות שלנו, בכל הזמנים ובכל השטחים, בכל מציאות האדם. לכן הוא אמר, "ברוך שאמר והיה העולם", בכדי ללמד אותנו באיזה אופן הוא רוצה שנעבדהו. כי אנו כל כוחנו הוא רק באמירה, תפילתנו באמירה, ואפילו מעשינו הם ע"י אמירה. למשל, כאשר מפקד או מנהל רוצה שזה יעשה פעולה זו והלה פעולה אחרת, הוא צריך להגיד. רק ע"י אמירה נפעלים הפעולות.

ובכל זה הוא בא ללמדנו שתכלית הבריאה היא להשיב את הבריאה לשורשה ולחבר אותה ליצרה ע"י מעשה. והתפקיד שלנו

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מעמ' קודם

491
ד

הרע, והוא מרחיק את האדם ממצאות הבורא. והרע הזה הוא עמלק. "ויבא עמלק". נמצא שכח הרע שנקרא עמלק הוא הגורם פירוד בין הבורא לברואיו, ומפריע את האיחוד של י-ה ב-ה.

ועל האדם לעבוד על עצמו להגיע להכרה השלימה של מציאותו, של מציאות האדם שהיא "מה אנוש כי תזכרנו", ולהגיע לבחינת "אחד". דהיינו להתאחד עם שורשו, שהוא הבורא שברא את כל הבריאה. כמו שהיה אצל רבי עקיבא שיצאה ממנו נשמתו באחד. והמכוון ב"יצאה נשמתו באחד" הוא, שרבי עקיבא הכניע את כל מציאותו. כי האדם נברא ש"יצר לב האדם רע מנעוריו", והוא הכניע את כל נערותו, "חטאת נעורי ופשעי אל תזכור". את הכל הוא הכניע. את כל מציאות הטבע שהי' ברא. ושינה את הטבע, שתחת להיות נפרד הביא אותו לאיחוד, לשלב את עצמו עם שורש מציאות הבריאה. ומכאן היה לו כח לשנות את הטבע, כמו הבורא שהוא שליט בעולמו ועושה בו כרצונו.

המשך יבוא אי"ה

לעשות שכל פעולתו שאלו עושים יהיו מאוחדים עם שורשם וכך יהיה להם קידום. כמו שהוא קיים, ולא שייך אצלו עשיה ולא אמירה, מפני שהוא קיים. והוא אינו צריך לעשות מחומר צורה, מפני שבכלל לא שייך אצלו מציאות של "חומר" ו"צורה". והוא ברא את העולם מפני שרצה להנות את בריותיו ולהיטיב להם, וכמו שהוא מציאות קיימת, כך רצה שיגיעו הברואים בבחירתם להיות מציאות כמותו, ע"י שיתחברו אליו ויתאחדו עמו.

ולכן הוא ברא את האדם בבחינת פירוד. דהיינו שברא את הבחירה והכניס לאדם במציאות הבחירה, ועי"ז נתהוה הרע המפריד בין האדם לקונו. ואדם שאינו מתגבר על מציאותו, ואינו מכניע ומבטל את עצמו בכל מצב שהוא נמצא, בין בשעה של שקט ושלוה ובין להיפך, ואינו זוכר את האחדות שיש לכל הבריאה עם מציאותו, אזי הוא נפרד, ואין לו קיום, רק יש מציאות שמקיימת אותו, כמו שנאמר "ואתה מחיה את כולם". כל עוד האדם אינו מקושר ומאוחד עם יוצרו הוא נפרד, ואז שולט

י"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדני 3 ירושלים

פקס: 02 - 5829688 02 - 5325477

ת.ד. 5080 ירושלים 91050

לעילוי נשמת

הר"ר דוד יעקב בן אריה מרדכי ז"ל נלב"ע א' מר חשון תשס"א
הר"ר יעקב רב בן אהרן שמואל ז"ל נלב"ע א' מר חשון תשס"א
ת. נ. צ. ב. ה.

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

